

приватне право всі аліментні відносини, які виникають із сімейних відносин у всіх випадках регулює Гаазькою Конвенцією 1973 року [8].

Список використаних джерел

1. Васильченко В.В. Науково-практичний коментар Закону України «Про міжнародне приватне право» / В.В.Васильченко. – К.: Істина, 2007. – 200 с.
2. Гончаренко О.М. Захист прав дитини за допомогою норм міжнародного приватного права / О.М. Гончаренко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – №165 (2). – С. 312-316.
3. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 №2709-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
4. Конвенція ООН про права дитини: шляхи практичного застосування: Метод. Рекомендації / упоряд. Г.М. Лактіонова та ін. – К.: Наук. світ, 2001. – 37с.
5. Міжнародне приватне право: [підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл.] / За ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. – Х. : Право, 2012. – 320 с.
6. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закон / за ред. доктора юридичних наук, проф. А. Довгерта. – Х.: Одіссей, 2008. – 352 с.
7. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 №2947-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
8. Трестер Ю.О. Міжнародні механізми захисту дітей / Ю.О.Трестер [Електронний ресурс] / Ю.О.Трестер. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/>

Грицин Т.

*студентка магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., старший викладач кафедри міжнародного права
та європейської інтеграції ТНЕУ
Коруц У.З.*

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНИХ КРИМІНАЛЬНИХ СУДІВ І ТРИБУНАЛІВ

На жаль, конфлікти і трагедії супроводжують людство протягом усієї його історії. Масові убивства, етнічні чистки та ряд інших серйозних порушень прав людини час від часу трапляються в різних куточках світу і зараз, незважаючи на безперечні заборони таких діянь за міжнародним правом. Тим не менш, сучасне міжнародне право також дає нам механізм протидії подібним порушенням.

Ми здатні протистояти безкарності та притягнути до відповідальності винних у трагедіях. Переслідування злочинців як на національному, так і на міжнародному рівнях є показником того, що людство не закриває очі на тяжкі злочини і не зупиниться доки справедливість не буде відновлено.

Звичайно, міжнародне співтовариство не залишається осторонь. Як результат, 17 липня 1998 р. прийнятий на дипломатичній конференції в Римі набрав чинності з 1 липня 2002 року Римський статут. Він увів у дію ефективний механізм для встановлення та покарання винних осіб – Міжнародний кримінальний суд.

Міжнародний кримінальний суд (МКС) – перший міжнародний суд із кримінальних справ, що діє постійно, створений на основі міжнародного договору, в компетенцію якого входить переслідування та притягнення до відповідальності осіб, що скоїли найбільш серйозні порушення міжнародного кримінального права, міжнародного гуманітарного права та прав людини. [1]

Особливості МКС у порівнянні з іншими міжнародними судами:

— МКС є постійно діючим судом із доволі широкою юрисдикцією;

— Ініціювати розгляд справ у Суді може:

1) Держава учасниця РС або країна, яка його не ратифікувала, проте визнала юрисдикцію МКС над конкретною ситуацією (що зробила Україна за допомогою двох декларацій).

2) Рада безпеки ООН.

3) Прокурор МКС.

Це відрізняє МКС від нюрнберзького, югославського та руандійського трибуналів. Усі вони були трибуналами *ad hoc*, тобто створеними до конкретного випадку, для розгляду порушень, учинених на одній території та/або в рамках одного збройного конфлікту.

— МКС не є частиною жодної міжнародної організації. Це відрізняє його від міжнародного суду ООН, який є органом ООН, хоч і діє незалежно.

Міжнародний суд ООН вирішує спори між державами. Завданням МКС є притягнення до відповідальності окремих осіб за вчинення ними найтяжчих міжнародних злочинів.

Злочини, які розглядає міжнародний кримінальний суд:

— Злочини геноциду;

— Воєнні злочини;

— Злочини проти людяності;

— Злочини агресії [2].

Особливості діяльності міжнародних кримінальних судів та трибуналів обумовлюються їх юрисдикцією, тобто компетенцією міжнародних судових органів розглядати і вирішувати кримінальні справи. Міжнародна кримінальна юрисдикція виступає комплексним поняттям, охоплюючи собою предметну («*ratione materiae*»), персональну або за колом осіб («*ratione personae*»), часову («*temporis*») та просторову чи територіальну («*ratione loci*») юрисдикцію.

Міжнародний кримінальний суд має комплементарну (доповнюючу) юрисдикцію. Зокрема, відповідно до ст. 1 Статуту вказаного Суду, Міжнародний кримінальний суд тільки доповнює національні органи кримінальної юстиції. При цьому Міжнародний кримінальний суд жодним чином не замінює собою національні суди, якщо останні ефективно здійснюють правосуддя. Перш ніж приступити до розгляду справи за суттю, Міжнародний кримінальний суд повинен визначити питання прийнятності справи до провадження. Справа не може бути прийнята до провадження, якщо:

— справа розслідується чи стосовно неї порушено кримінальне переслідування державою, яка має щодо неї юрисдикцію, за винятком випадків, коли ця держава не бажає чи не здатна вести розслідування чи порушити кримінальне переслідування належним чином;

— справа розслідується державою, яка має щодо неї юрисдикцію, і ця держава вирішила не порушувати відносно особи, якої це стосується, кримінальне переслідування, за винятком випадків, коли це рішення стало результатом небажання чи неспроможності держави порушити кримінальне переслідування належним чином;

— особа, якої це стосується, вже була судима за поведінку, яка є предметом даної заяви, і проведення судового розгляду Судом не дозволено на підставі п. 3 ст. 20 Статуту Суду;

— справа не є достатньо серйозною, щоб виправдовувати подальші дії з боку Суду.

У випадку незгоди з юрисдикцією Суду або прийняття справи до провадження Судом Статут Міжнародного кримінального суду передбачає можливість опротестування вказаних дій (ст. 19 Статуту). Протести можуть бути подані:

— обвинуваченим чи особою, на яку було видано ордер на арешт чи наказ про явку до Суду;

— державою, яка має юрисдикцію стосовно справи;

— державою, від якої вимагається визнання юрисдикції Суду «ad hoc».

Аналіз установчих документів Міжнародного кримінального суду, а також юридичної доктрини, дають змогу стверджувати, що МКС діє за принципом комплементарності («complementarity»). Сутність якого полягає у тому, що МКС не замінює національних судових органів, а розглядає справи про найтяжчі міжнародні злочини у випадках, коли держава «не спроможна» здійснити розслідування таких злочинів або свідомо «ухиляється» від цього [3].

Список використаних джерел

1. Римский статут международного уголовного суда от 17.07.1998 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588

2. МКС Q&A : Міжнародний кримінальний суд: поняття і юрисдикція – Режим доступа: <http://amnesty.org.ua/nws/mks-q-a-rozdil-2-mizhnarodnij-kriminalnij-sud-ponyattya-i-yurisdiksiya/>

3. Міжнародне право / В.М. Репецький, В.М. Лисик, М.М. Микієвич, А.О. Андрусевич, О.В. Буткевич; ред.: В.М. Репецький; 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 437 с.